

співпрацюють зі службами доставки, встановлюють демократичні ціни, ведуть маркетингову політику.

Отже, нами визначено основні особливості функціонування закладів громадського харчування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр учбової літератури. Фірма «Інкос», 2007. 280 с.
2. ДСТУ 3862 – 99 – Громадське харчування. Визначення і терміни. URL : <https://www.tourinfocenter.odessa.ua/dstu-3862-99/#page-content>
3. Де поїсти: каталог ресторанів і кафе міста Суми. URL: <https://visit.sumy.ua/eatdrink/>
4. Ресторани Сумської області. URL:https://ua.igotoworld.com/ru/poi_catalog/2307-7-restaurants-sumy-oblast.htm

В. О. Пасічник, Д. Р. Мозгова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

В статті досліджується негативний вплив сучасної політично-військової ситуації в країні в контексті спаду попиту на здійснення туристичних послуг та відсутності технічної можливості їх реалізації зокрема. Розглянуті питання зміни потоків грошових надходжень від туристичної галузі до державного бюджету країни. В роботі зазначається, що значна кількість туристичних ресурсів опинилася під загрозою свого існування внаслідок військових дій та руйнування туристичної інфраструктури.

Ключові слова: туризм, туристична політика держави, війна, бойові дії, туристична галузь.

The article examines the negative impact of the current political and military situation in the country in the context of the decline in demand for the provision of tourist services and the lack of technical possibilities for their implementation, in particular. The issue of changes in cash flow from the tourism industry to the country's state budget was considered. It is noted in the work that a significant number of tourist resources were threatened with their existence as a result of military operations and the destruction of tourist infrastructure.

Keywords: tourism, tourism policy of the state, war, hostilities, tourism industry.

Постановка проблеми. Туризм є найрозвинутішою та найсучаснішою галуззю світової економіки. Велику увагу туризм має і в Україні, бо ця галузь дає значні внески в економіку нашої країни у вигляді створення нових робочих місць, збільшення надходження від зовнішньоекономічної діяльності та поповнення державного

бюджету через сплату податків. Туризм суттєво впливає на економіку держави та її громадян. Навіть під час військових дій, деякі регіони нашої країни продовжували функціонування туристичної галузі, оскільки важливо було не зупиняти економіку країни для її скорішого відновлення в майбутньому. Тому вважаємо, що потрібно розглядати туризм, не тільки як розважальний сектор, а й як сектор підтримки господарської діяльності держави та громадянського суспільства.

Сучасні тенденції розвитку туризму в Україні досліджували такі науковці, як: Т.І. Ткаченко, В.І. Цибух, А.М. Близнюк, Л.Г. Богуш, Л.І. Давиденко, В.Ф. Данильчук, В.Ф. Кифяк, Н.Й. Коніщева, М.П. Мальська, Т.М. Ореховська, Ф.Е. Поклонський, І.М. Школа [1].

Метою роботи є дослідження стану туристичної галузі в Україні внаслідок економічних, політичних та військових подій у 2022 році.

Виклад основного матеріалу. Категорія «туризм» має декілька підходів до розуміння. Згідно економічної діяльності туризм – це вид використання матеріального та духовного блага, товарів і послуг, що виокремлюються в окрему галузь господарства.

Згідно статистики «туризм» це одна з форм міграції населення, яка не пов'язана з постійною зміною місця проживання. У змінах до Закону України «Про туризм» зазначається, що туризм – це тимчасовий виїзд людини або декількох людей з місця свого постійного проживання з оздоровчою, пізнавальною або професійно-діловою метою без зайняття будь-якою оплачуваною діяльністю.

Відповідно до цих поглядів, можна зазначити, що туризм – це є загальне поняття для тимчасового виїзду людей з свого місця проживання для оздоровчої цілі та для задоволення своїх інтересів у вільний від своєї зайнятості час.

У розвитку країни туризм відіграє дуже важливу роль і є одним з пріоритетних напрямків. Це визначає державна увага і проведення стимулюючих державних політик щодо туризму. Туристична політика держави – це сукупність форми, методу та напряму впливу держави на туристичну індустрію для досягнення конкретної цілі збереження та розвитку соціально-економічного комплексу держави.

Певні політичні та економічні проблеми в Україні на етапі становлення незалежності нашої держави призвели до занепаду туризму в Україні, але в 2016 році стало помітним певне покра-

щення, що відобразилося на 20% у його збільшенні. Це відбулося через Єгипет та Туреччину, які врятували свою туристичну галузь через зниження цін, щоб привабити українських туристів.

Але військову агресію Росії до України і через анексію Криму та захоплення певних територій у 2022 році значно скоротився потік іноземних туристів в Україну. Постраждали всі галузі, і в том числі, туризм. Дуже важко уявити, як в таких важких умовах можна подорожувати не лише з метою переселитися до більш безпечного місця, а й можливості хоч на якийсь час втекти від цих жахливих подій війни.

Туристична галузь в першій половині 2022 року зменшила загальну кількість податкових надходжень на 26%, ніж в тому ж періоді 2021 року. Щодо кількості туристичних компаній в Україні, то їх цифра у 2022 році зменшилася на 24%, а кількість зареєстрованих підприємців зменшилась на 13%.

До державного бюджету найбільше надійшло податків, які сплатили готелі та санаторії – майже 461 млн грн. Але ця сума на 30% менша, ніж 2021 року.

Пансіонати, які тимчасово прихистили людей, які тікали від війни, сплатили загальної кількості податків на 39% більше, ніж 2021 року.

Величезні втрати цього року мають туристичні бази, кемпінги, дитячі табори. Вони сплатили на 60% менше податку, ніж у 2021 році.

А от туристичні агентства внесли у державний бюджет на 41% грошових надходжень більше, ніж у 2021 р. Аналітики пояснили це тим, що до звітнього періоду входили січень та лютий, коли в українців ще були заброньовані місця.

Проте, війна суттєво вплинула на роботу туроператорів – за першу половину 2022 року був зафіксований спад на 21% від їхньої діяльності у попередньому році. Туроператори сплатили до держбюджету лише 83 млн грн. податків, а торік за аналогічний період сума надходжень склала 106 млн грн.

Найбільше податків від туризму до державного бюджету надійшло з таких областей:

- Івано-Франківськ – приріст 63%;
- Львів – приріст 51%;
- Київська область – приріст 16%;
- Київ – спад на 34%;

➤ Одеса – спад на 82,3% [2].

Голова Державного агентства розвитку туризму Мар'яна Олесків зазначає, що Українці поступово починають подорожувати країною на короткі відстані. Але при цьому втрати туристичної галузі у 2023 році будуть тільки зростати [3].

Згідно даним від голови Державного агентства розвитку туризму, туристичний сезон у 2022 році в Україні став найважчим за всю історію незалежності України. Причина одна – війна. Деякі території України або окуповані, або перебувають в зоні активних бойових дій і жодний туризм там просто неможливий.

В той же час на заході та в центрі України приймають українців, які залишили свій дім через війну [4].

Експерти з розвитку туристичної галузі України стверджують, що на деяких територіях де були бойові дії частково вдалося поновити роботу туроператорів, які займаються внутрішнім туризмом.

Висновки. Можна стверджувати, що українці мають наміри подорожувати країною з метою перезавантаження та відволікання від військових дій, щоб зберегти свою працездатність та психологічний стан. Отже, розвиток туристичної галузі – це не лише наповнення бюджету країни, а також виконання функцій психологічної реабілітації для населення, що є важливою умовою прогресивного зростання всіх сфер життя в Україні.

Країни, що намагаються жити не лише сьогоднішнім днем, вже під час війни думають про те, яке буде життя після закінчення війни. Відбудувати економічний сектор та туризм – це можливість швидше повертатися до повноцінного життя. Тому туристичний сектор економіки не зупиняє своєї діяльності та має великі перспективи до свого відновлення [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мацука В. М. Сучасні тенденції та перспективи розвитку туризму в Україні. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка, 2011. Вип.1. с.43-49. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/macuka3.htm
2. Скільки податків від туризму недоотримав бюджет через війну. URL: <https://www.epravda.com.ua/news>
3. Найважчий сезон. Стали відомі втрати туризму в Україні під час війни. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/samye-rkie-vremena-vperediproishodit-turizmom-1657645856.html>
4. Пойта І. О. Тенденції розвитку ринку туристичних послуг в Україні. Актуальні проблеми, сучасний стан та перспективи розвитку індустрії туризму в Україні та Польщі: Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції / за ред. Саух І.В. Житомир: Вид-во ЖФ КІБІТ, 2022. с. 183-188.
5. Туризм в умовах війни. URL: <https://www.synevir/info>